

Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu pro 1. stupeň:

Charakteristika vyučovacího předmětu

Český jazyk a literatura má významné místo ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Užívání českého jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje poznat a pochopit společensko kulturní vývoj lidské společnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **český jazyk a literatura** se vyučuje jako samostatný předmět v 1., 2., 3. 8 hodin týdně a v 4. a 5. ročníku 7 hodin týdně. V učebním plánu je zařazena 1 disponibilní hodina týdně, kterou je možno využít k posílení výuky matematiky, českého jazyka a tělesné výchovy.

V prvním ročníku je český jazyk členěn na předslabikářové, slabikářové a poslabikářové období. Ve druhém ročníku se český jazyk dělí na jazykovou výchovu, slohovou a komunikační výchovu, literární výchovu a psaní. Ve třetím, čtvrtém a pátém ročníku je předmět formálně členěn na tři okruhy – jazykovou výchovu, slohovou a komunikační výchovu a literární výchovu.

Komunikační a slohová výchova učí žáky vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu.

Jazyková výchova přispívá k získávání vědomostí a dovedností potřebných k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Učí žáky přesnému a logickému myšlení, které je předpokladem jasného a srozumitelného vyjadřování.

V *literární výchově* žáci poznávají základní literární druhy prostřednictvím četby, postihují umělecké záměry autora, formulují vlastní názory o přečteném díle a rozlišují literární fikci od skutečnosti.

Výuka na 1. stupni probíhá v kmenových třídách. Upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina, zařazujeme krátkodobé i dlouhodobé projekty. Vyučovací předmět český jazyk a literatura je úzce spjat s ostatními vyučovacími předměty.

Jako stěžejní metody volíme ty, které podporují samostatnost a spolupráci dětí, vlastní aktivitu a tvořivost, utřídění informací a hledání jejich souvislostí, vyhodnocování a řešení problémů, formulování a ověřování vlastních názorů.

Průřezová témata

V předmětu se realizují části obsahů průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci:

- stále zdokonalují své čtení s porozuměním přiměřeně náročných textů
- aplikují naučená pravidla pravopisu a vzájemně je propojují
- seznamují se s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem
- využívají vytvářené podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci
- jsou motivováni k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu
- jsou vedeni k systematickému přemýšlení a ukládání informací

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- navrhují různá řešení problémů, dokončují úkoly a zdůvodňují své závěry
- jsou připravováni, aby samostatně nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy
- nalézají chyby v textu a odůvodňují správná řešení

Kompetence komunikativní

Žáci:

- dodržují dohodnutá pravidla pro naslouchání a rozhovor
- správně formulují obsah sdělení v rámci probíraného učiva
- využívají dostatečného množství příležitostí k porozumění literárních textů
- rozšiřují svoji slovní zásobu
- jsou vedeni ke správné, srozumitelné stavbě větných celků, k vyprávění

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- diskutují v malých skupinách i v rámci celé třídy
- prezentují své myšlenky a názory, vzájemně je respektují
- respektují pokyny a doporučení pedagogů
- dokáží požádat o pomoc

Kompetence občanské

Žáci:

- jsou seznamováni s naším slovesným dědictvím a chápou jeho význam
- četba literatury naučné i vědecké vede žáky k vytváření si postoje k přírodě, k životnímu prostředí
- jsou motivováni k četbě, recitaci, literárním projevům
- pro žáky se specifickými potřebami jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály

Kompetence pracovní

Žáci:

- dodržují hygienická pravidla pro čtení a psaní
- připravují si a udržují svůj učební prostor
- jsou motivováni k organizaci a plánování učení